

Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich

https://www.criws.strzelceopolskie.pl/miasto_i_gmina/historia

Historia

Miasto Strzelce Opolskie rozwinęło się z pierwotnej osady targowej, o której wzmianki pojawiają się w dokumentach już w XIII wieku. Nazwa osady, później miasta, wywodzi się od strzelców - łowców księżących, zarządzających w okolicy łowy. Upamiętnia to stojący od 1929 roku, na rynku pod ratuszem pomnik strzelca. Nazwa występowała w różnych wersjach: Strzelec, Strzelic, Strelic. Od 1581 roku Groß Strehlitz (Strzelce Wielkie), a od 1945 Strzelce Opolskie.

Z 1271 roku pochodzi, przekazany w Żywocie Świętej Salomei opis przygód dwóch zakonników udających się w dniu św. Wawrzyńca do Strzelec celem wygłoszenia kazania odpustowego do ludności wiejskiej. Jest to wiadomość istotna, gdyż kościół parafialny w Strzelcach był i jest obecnie pod wezwaniem św. Wawrzyńca. W mieście istniał również drugi kościół - św. Krzyża, zburzony po pożarze w 1874r.

Brak jest pewności w kwestii założenia miasta na prawie niemieckim. Dane źródłowe sugerują różne daty: 1290, 1305, 1320, 1362 r. Prawdopodobnie lokacja Strzelec nastąpiła po 1273 r., w którym to roku księstwo opolskie ucierpiało wskutek najazdu Bolesława Wstydliviego. W 1281 r. nastąpił podział prowincji opolskiej na cztery samodzielne księstwa (Opole, Koźle, Cieszyn, Racibórz). Granica między księstwem opolskim a kozielsko-bytomskim przebiegała na wschód od Strzelec, tym też należałoby tłumaczyć utworzenie w tym miejscu osobnej kasztelani. Do obowiązków urzędującego w Strzelcach kasztelana należało przede wszystkim ściąganie podatków dla księcia i obrona przed najazdami ze strony władców Koźła, Bytomia i Toszka. Jest wielce prawdopodobne, że już wówczas Strzelce były ośrodkiem miejskim. Za panującego, który obdarzył Strzelce prawami miejskimi należy uznać księcia Władysława I opolskiego, chociaż sama rozbudowa strzeleckiego grodu przypadła na okres rządów jego syna, Bolesława I opolskiego. Zasługą tego ostatniego władcy była m.in. budowa zamku strzeleckiego, o którym pierwsze informacje pochodzą z 1303 r.

W 1327 r. miasto było otoczone murami obronnymi z dwoma bramami - Opolską i Krakowską. W 1362 r. Strzelce zostały lokowane po raz drugi, tym razem na prawie magdeburskim. Do 1532 r. miasto było w posiadaniu książąt piastowskich. Po wygaśnięciu rodu przeszło pod panowanie austriackie, a od XVIII w. - pruskie. Do wojny 30-letniej miasto rozwijało się pomyślnie, zwłaszcza w XVI wieku, choć nie było zamożne. Ludność zajmowała się rolnictwem, m.in. uprawą chmielu, potem winorośli, rzemiosłem, handlem.

Uprawa roślin uwieczniła się w herbie miasta. Przedstawiał on w 1362 r. połowę orła i gałązkę chmielu. W 1600 r. zmieniono gałązkę chmielu na kiść winogron.

Strzelce leżały przy starożytnym szlaku bursztynowym i solnym. Prowadził tu też szlak handlowy z Hamburga do Kijowa, tzw. szlak hanzeatycki.

W XVII w. miasto liczyło 90 budynków głównie z drewna i gliny, krytych gontami. W centrum stał ratusz i zwarty blok domostw. Rozwijały się przedmieścia: opolskie, lublinieckie i krakowskie. Struktura miasta zasadniczo nie zmieniła się od czasów jego lokacji aż do lat 1816-25, kiedy to z powodu rozbudowy drogi Wrocław - Opole - Strzelce - Bytom przerwano mury miejskie. W lipcu 1826 r. w mieście wybuchł pożar, pozbawiając około 100 rodzin dachu nad głową, a kolejny w czerwcu 1827 r. zniszczył następne domostwa i cały ratusz, do odbudowy którego przystąpiono w latach 1844 - 46.

W II połowie XIX w. Strzelce stały się poważnym ośrodkiem przemysłu wapienniczego i maszynowego.

W 1921 r. po plebiscycie i trzecim powstaniu śląskim decyzją Rady Ambasadorów w Paryżu składającej się ze zwycięzców I wojny światowej (wbrew wynikom plebiscytu w tym regionie) powiat strzelecki pozostał w granicach państwa niemieckiego. Działania wojenne 1945 r. spowodowały w mieście kolosalne zniszczenia. Koniec wojny przyniósł ze sobą możliwość organizacji życia i gospodarki po raz kolejny.